

Model AS-AD

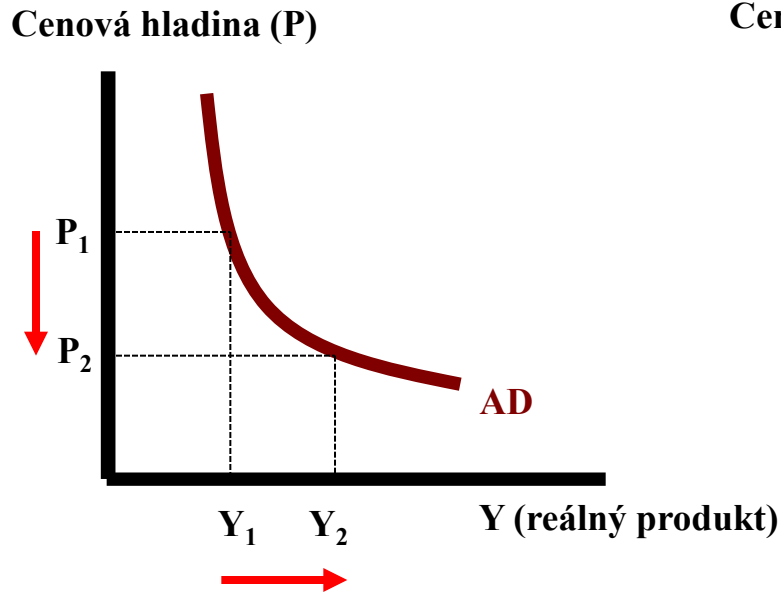
- Jednoduchý keynes. model se zabýval pouze změnami reálného produktu, tj. cenová hladina byla fixní
- AS=agregátní nabídka AD=agregátní poptávka
- Model AS-AD bude reflektovat změny cenové hladiny
- Cenová hladina= všeobecná úroveň cen (měří se pomocí cenových indexů); s růstem cenové hladiny musejí ekonomické subjekty vydávat na stejné množství statků a služeb větší množství finančních prostředků
- Bude se tedy jednat o vztah cenové hladiny (P) a reálného produktu (Y)
- Bude nás zajímat např. rovnovážný produkt a jakým způsobem lze ovlivnit reálný produkt a jaký efekt to může mít na cenovou hladinu

Agregátní poptávka (AD)

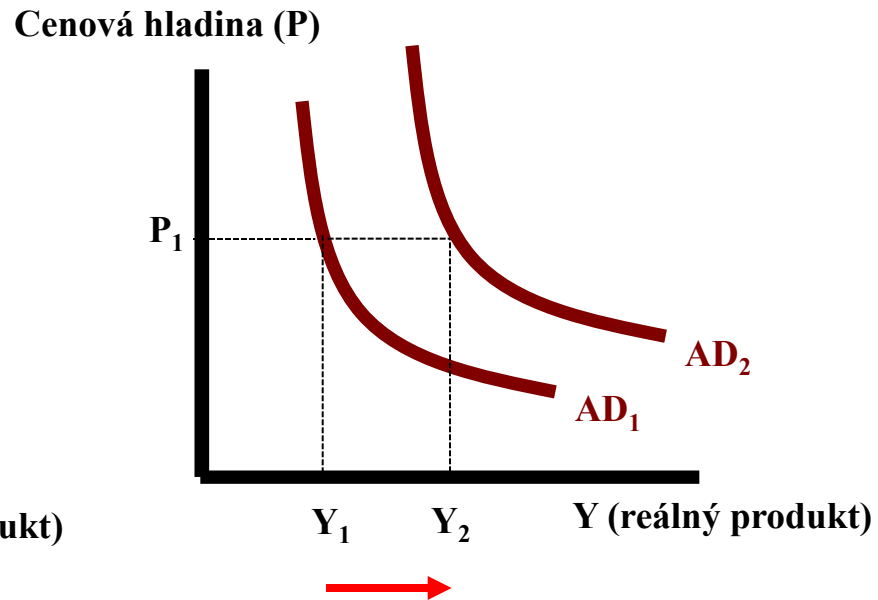
- Agregátní poptávka (AD) = ukazuje různá množství reálného produktu, která chtějí ekonomické subjekty (domácnosti, firmy, stát a zahraničí) koupit při různých úrovních cenové hladiny
- AD se dá také definovat jako celkové zamýšlené výdaje všech subjektů v ekonomice při určité cenové hladině
- Jaký bude tvar křivky?

Agregátní poptávka (AD)

a) Vliv změny cenové hladiny – způsobuje posun po křivce AD

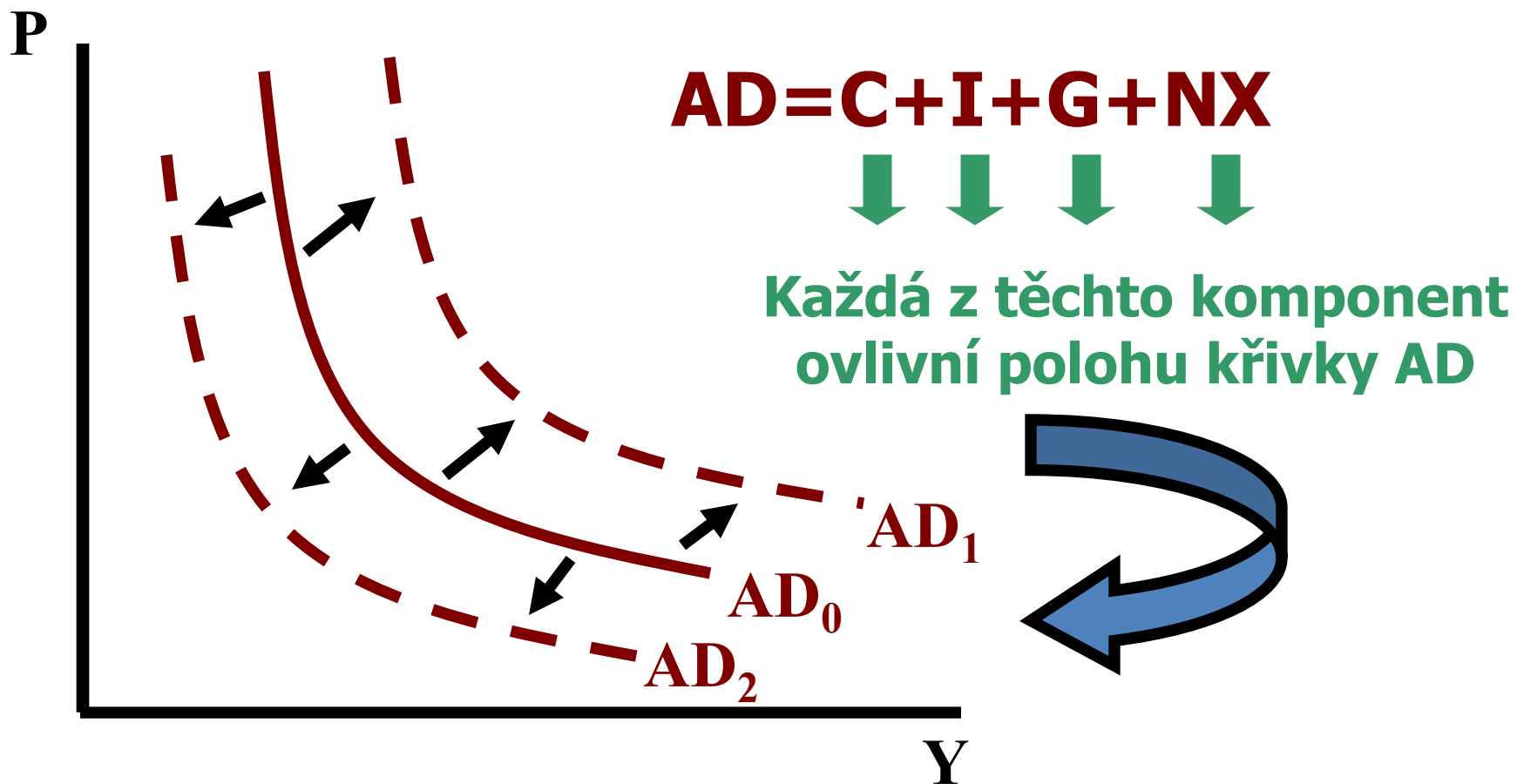
b) Ostatní vlivy – způsobují posun celé křivky AD

Agregátní poptávka (AD) – posuny po křivce AD

- **Efekt bohatství** (zvýšení P snižuje reálnou hodnotu peněžních zůstatků – finančních aktiv a omezení jejich výdajů)
- **Efekt úrokové míry** (zvýšení P vede ke zvýšení poptávky po penězích a tím pádem i úrokové míry a snížení spotřebních a investičních výdajů) – odložení na později
- **Efekt mezinárodního obchodu** (růst cenové hladiny způsobuje preferenci dovozů a snížení poptávaného množství reálného domácího produktu)

Změny polohy křivky AD

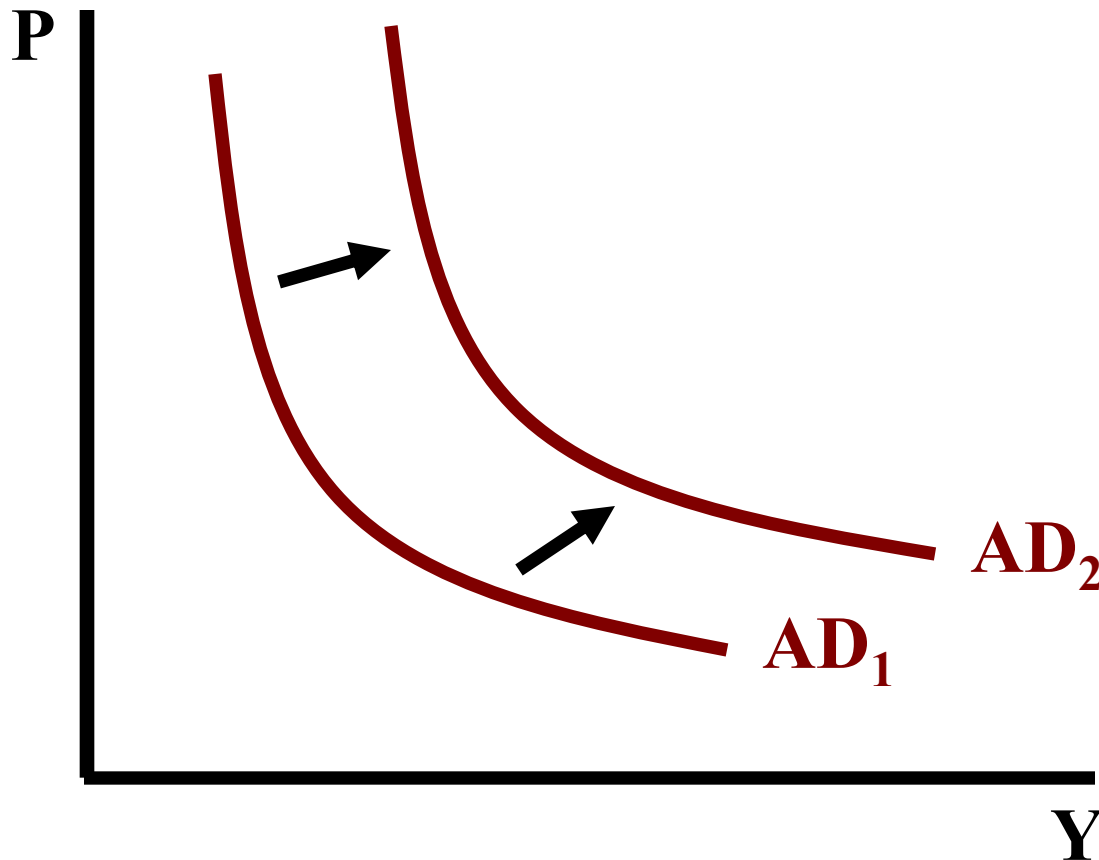
Změny polohy křivky AD

C=výdaje (spotřeba) domácností

- **bohatství spotřebitelů**
- **očekávání spotřebitelů**
- **zadlužení spotřebitelů**
- **daně placené spotřebiteli a transferové platby**

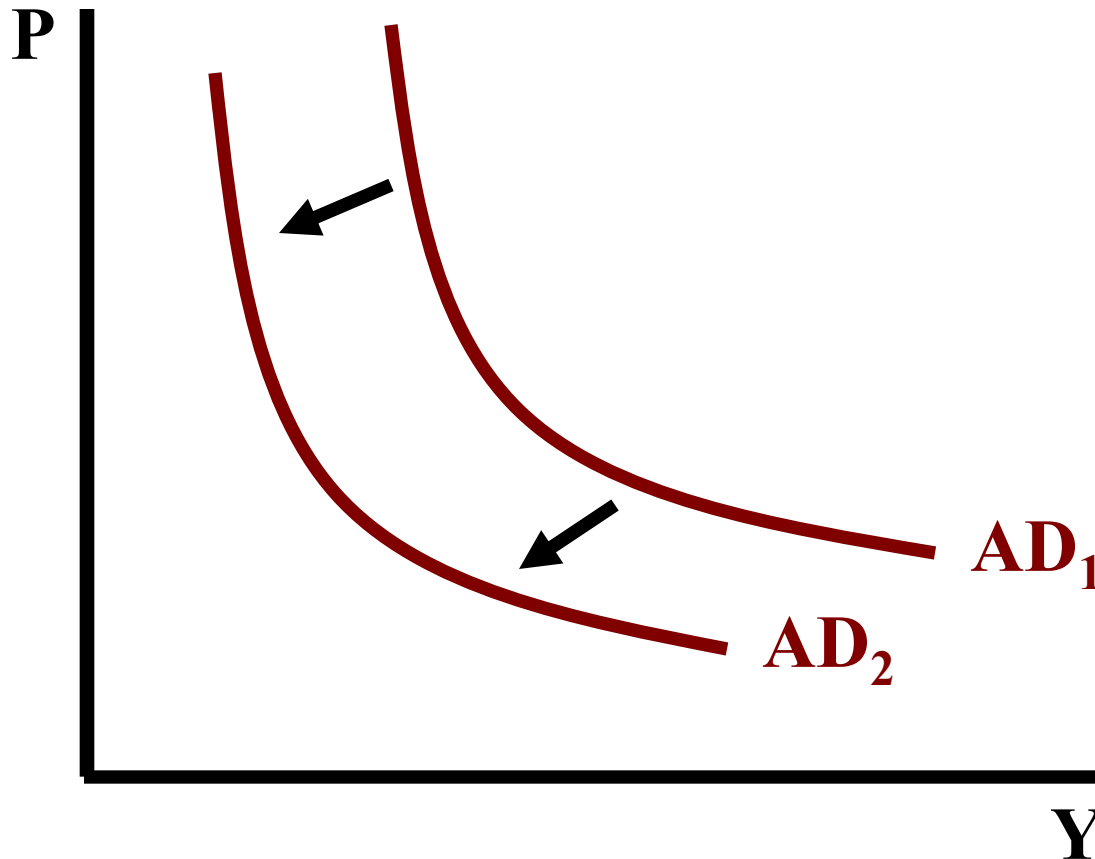
Agregátní poptávka

Příklad 1: pokles míry zdanění zvyšuje disponibilní důchod, a tím i spotřební výdaje=>kam se posune křivka AD?

Agregátní poptávka

Příklad 2: spotřebitelé, kteří si v minulosti vypůjčili příliš a mají tedy vysokou míru zadlužení, musejí omezit své spotřební výdaje=>kam se posune křivka AD?

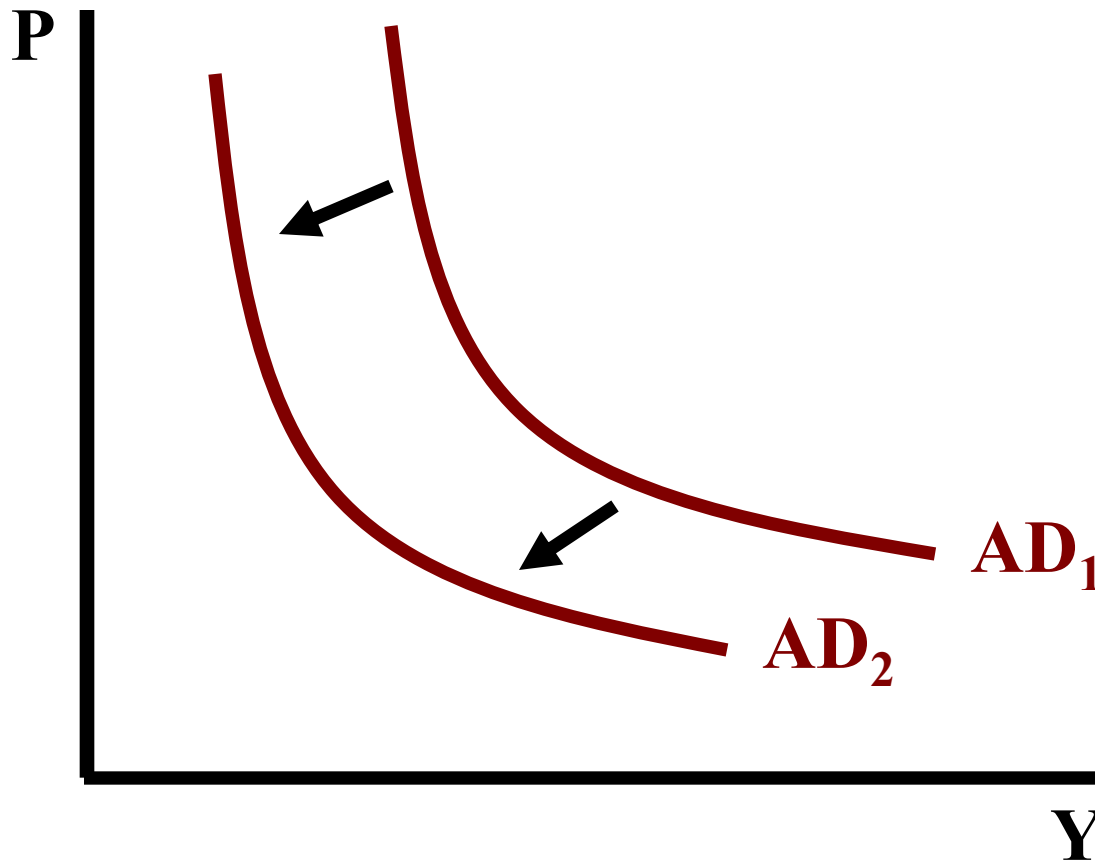
Agregátní poptávka

I=investiční výdaje firem

- **úrokové míry**
- **očekávání zisků z invest. projektů**
- **míra zdanění firem**
- **objem přebytečných výrobních kapacit**

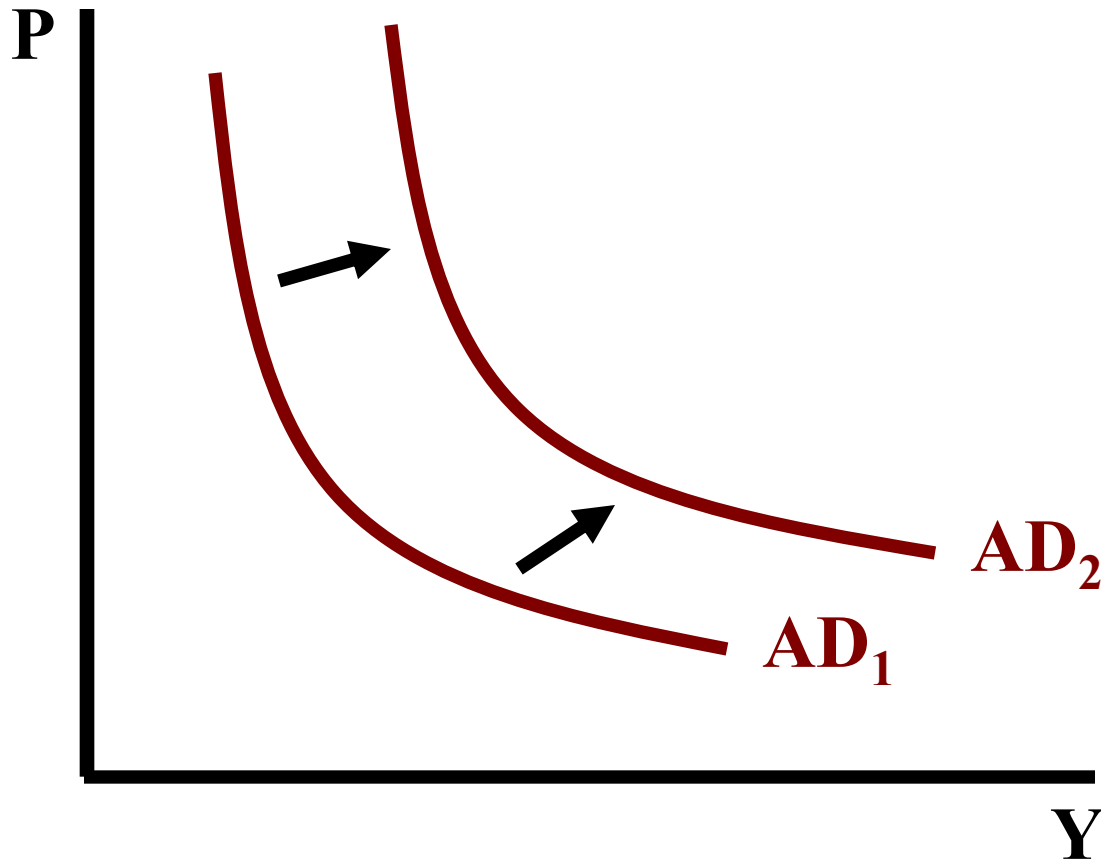
Agregátní poptávka

Příklad 1: $\uparrow$ úrokové míry $\rightarrow$? $\downarrow$ nižší investiční výdaje
 $\Rightarrow$ kam se posune křivka AD?

Agregátní poptávka

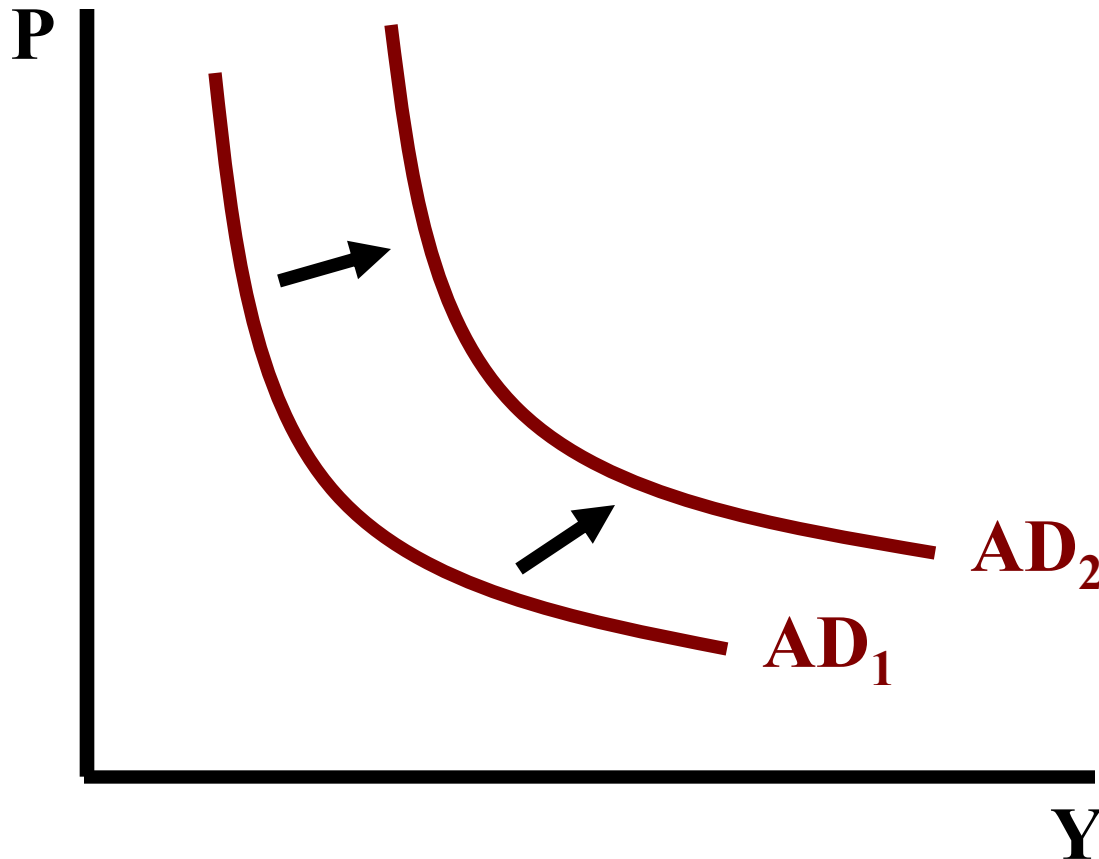
Příklad 2: ↓zdanění firem → ↑zisku firem
↑investičních stimulů ⇒ kam se posune křivka AD?

Agregátní poptávka

G=výdaje vlády na nákup statků a služeb

Příklad 1: růst vládních výdajů=>kam se posune křivka AD?

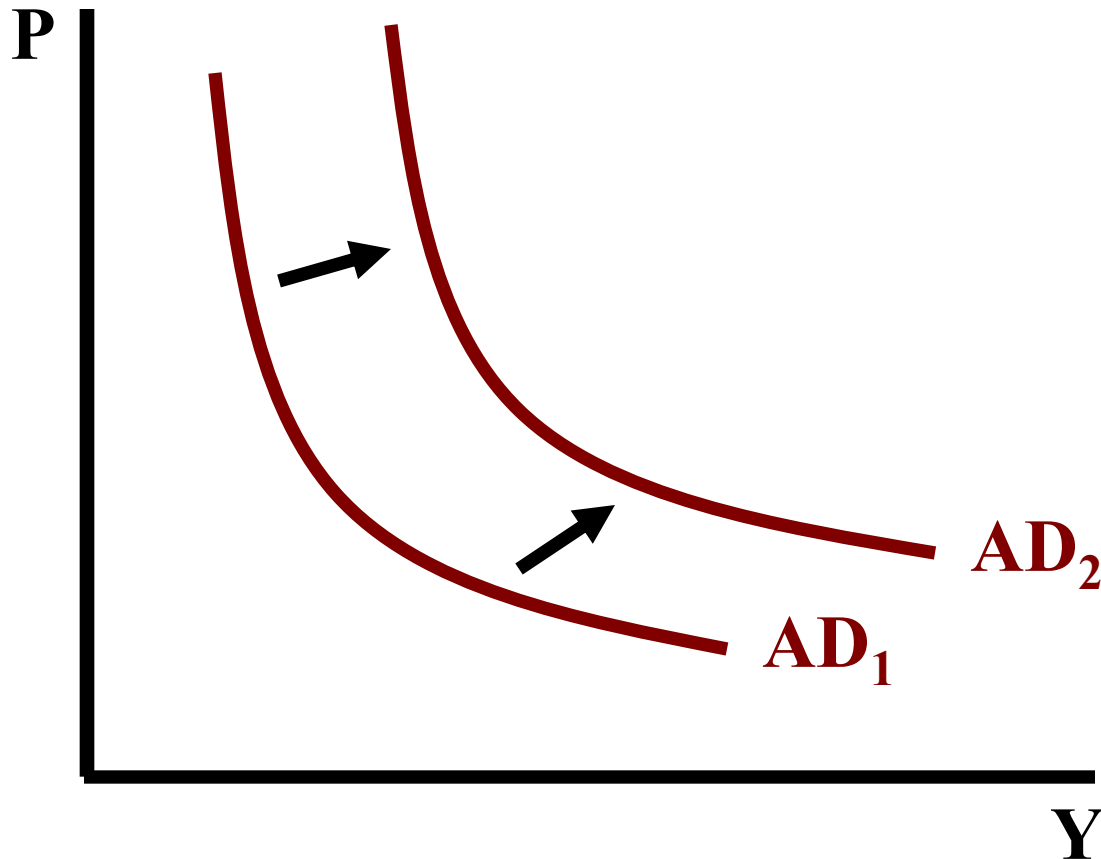
Agregátní poptávka

NX =výdaje na čistý export

- **národní důchod v zahraničí**
- **měnové kurzy**

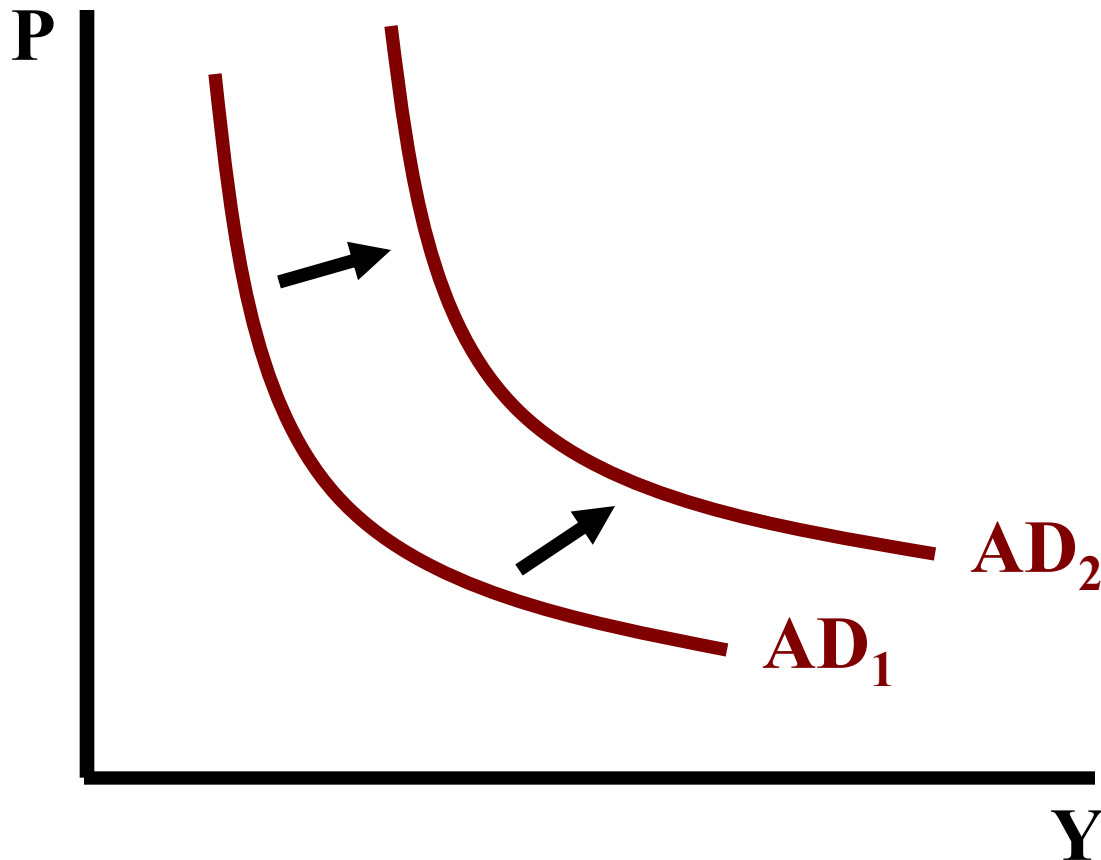
Agregátní poptávka

Příklad 1: růst národního důchodu v zahraničí (např. Německo) => růst poptávky po zboží z ČR => kam se posune křivka AD?

Agregátní poptávka

Příklad 2: znehodnocení kurzu domácí měny (např. koruny vůči euru) => zboží z ČR je pro Němce levnější => kam se posune křivka AD?

Agregátní nabídka (AS)

- Agregátní nabídka (AS) = vyjadřuje závislost nabízeného reálného produktu na cenové hladině.
- AS ukazuje, jak velký produkt budou chtít výrobci vyrábět při různých úrovních cenové hladiny
- Jaký bude tvar křivky?
- Budeme rozlišovat krátkodobou AS (nemění se ceny VF) a dlouhodobou AS

Agregátní nabídka krátkodobá (SRAS)

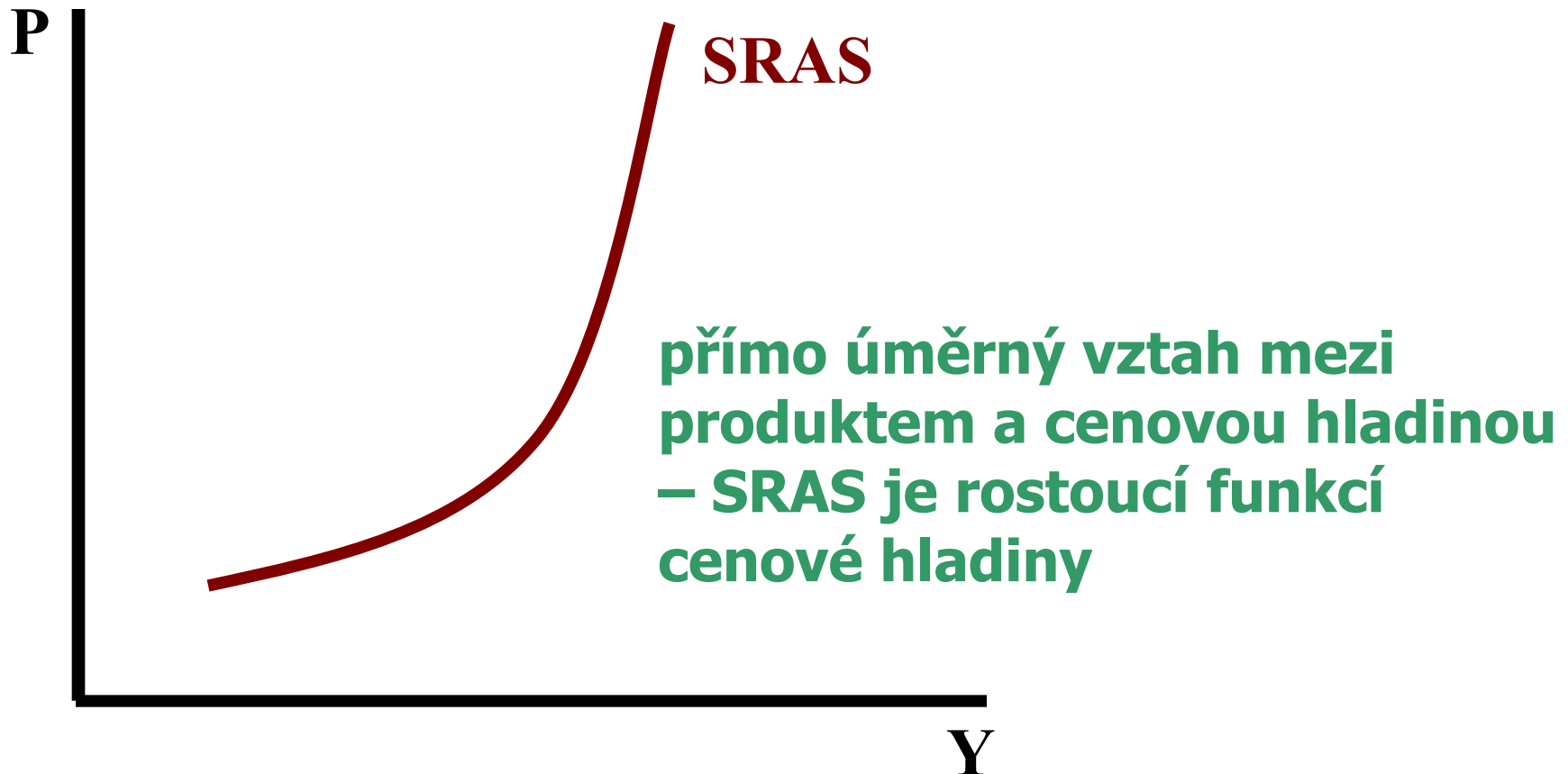
Vícero modelů vysvětlujících rostoucí tvar SRAS:

- Model založený na **mzdové strnulosti** (nominální mzdy jsou krátkodobě nepružné vlivem např. kolektivních mzdových dohod a trhy se tak nevyčišťují, s poklesem P je reálná mzda vyšší než kolik je firma ochotna platit => propouštění a snižování rozsahu produkce)
- Model založený na **mylném vnímání cenové hladiny** (ceny i mzdy jsou sice pružné, ale ekonomické subjekty si mylně vykládají změnu cenové hladiny - např. mzdy)
- Model založený na **neúplných informacích o cenách** (lidé si uvědomí změny cenové hladiny se zpožděním z důvodu postupného šíření informací)

Agregátní nabídka (AS)

AS= celkové množství produkce, které firmy nabízejí při daných cenách a mzdách

Křivka krátkodobé AS=SRAS

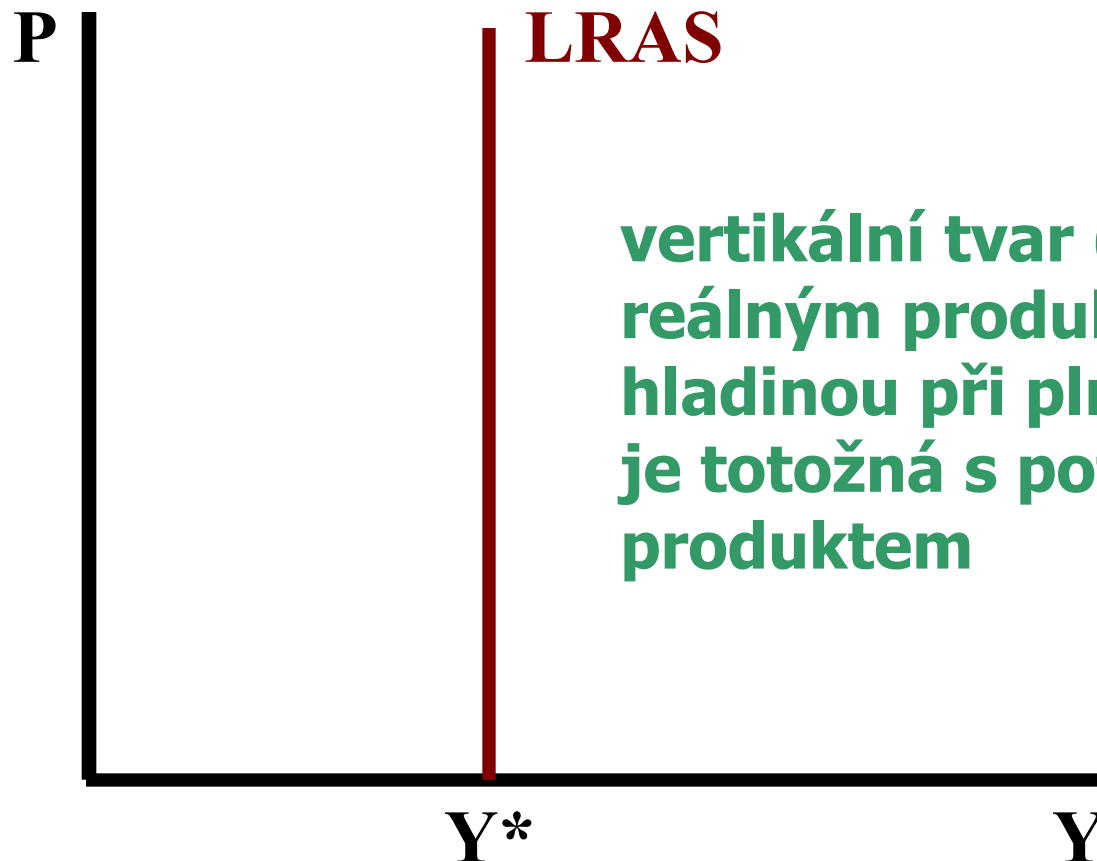

Agregátní nabídka (AS) - klasická

- Klasická AS ukazuje, že nabízený reálný produkt není ovlivněn změnami cenové hladiny
- Podmínka: ceny a mzdy jsou dokonale pružné a domácnosti mají úplné informace o cenách a mzdách
- Ekonomika tak trvale operuje na úrovni potenciálního produktu a přirozené míře nezaměstnanosti
- Jaký bude tvar křivky?
- Vertikála na úrovni Y^*
- Existuje pouze v dlouhém období

Agregátní nabídka

Křivka dlouhodobé AS=LRAS

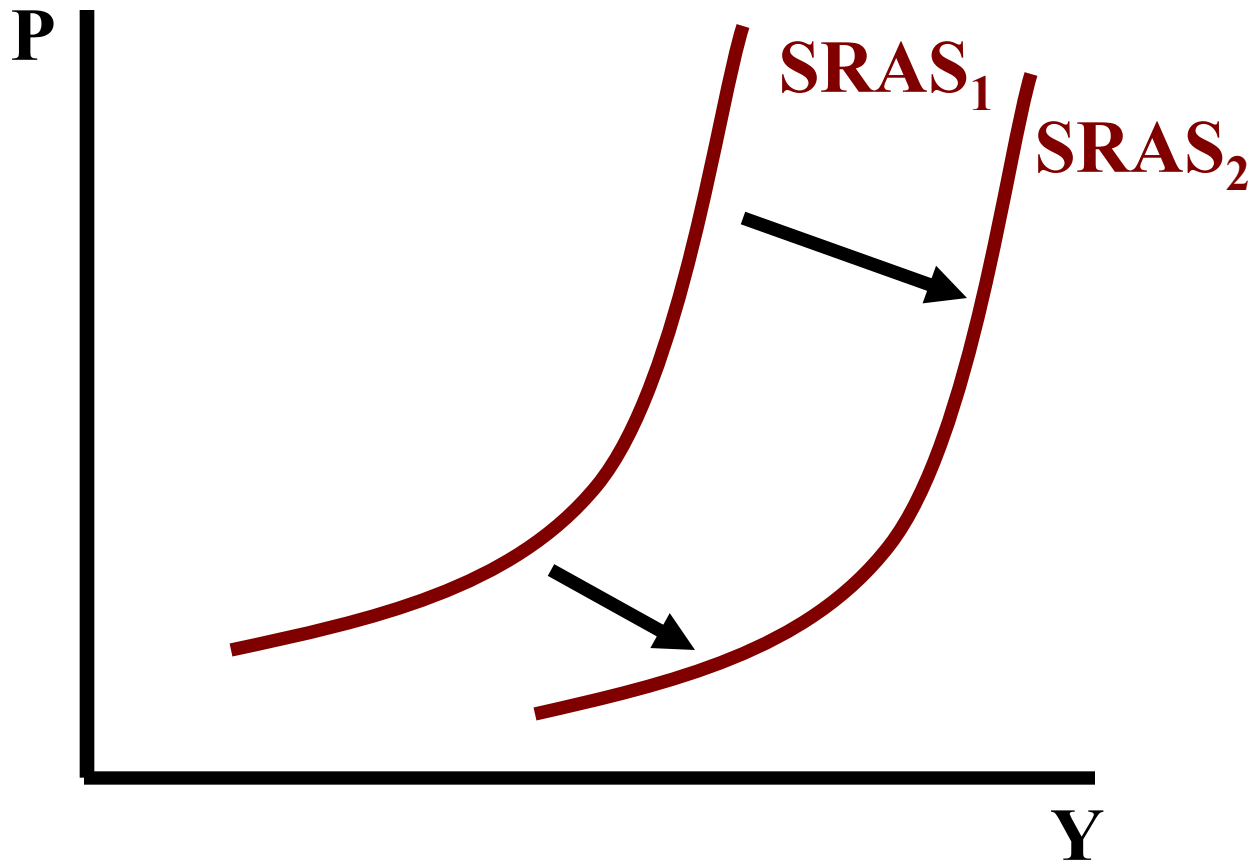

vertikální tvar (vztah mezi reálným produktem a cenovou hladinou při plné zaměstnanosti), je totožná s potencionálním produktem

Agregátní nabídka

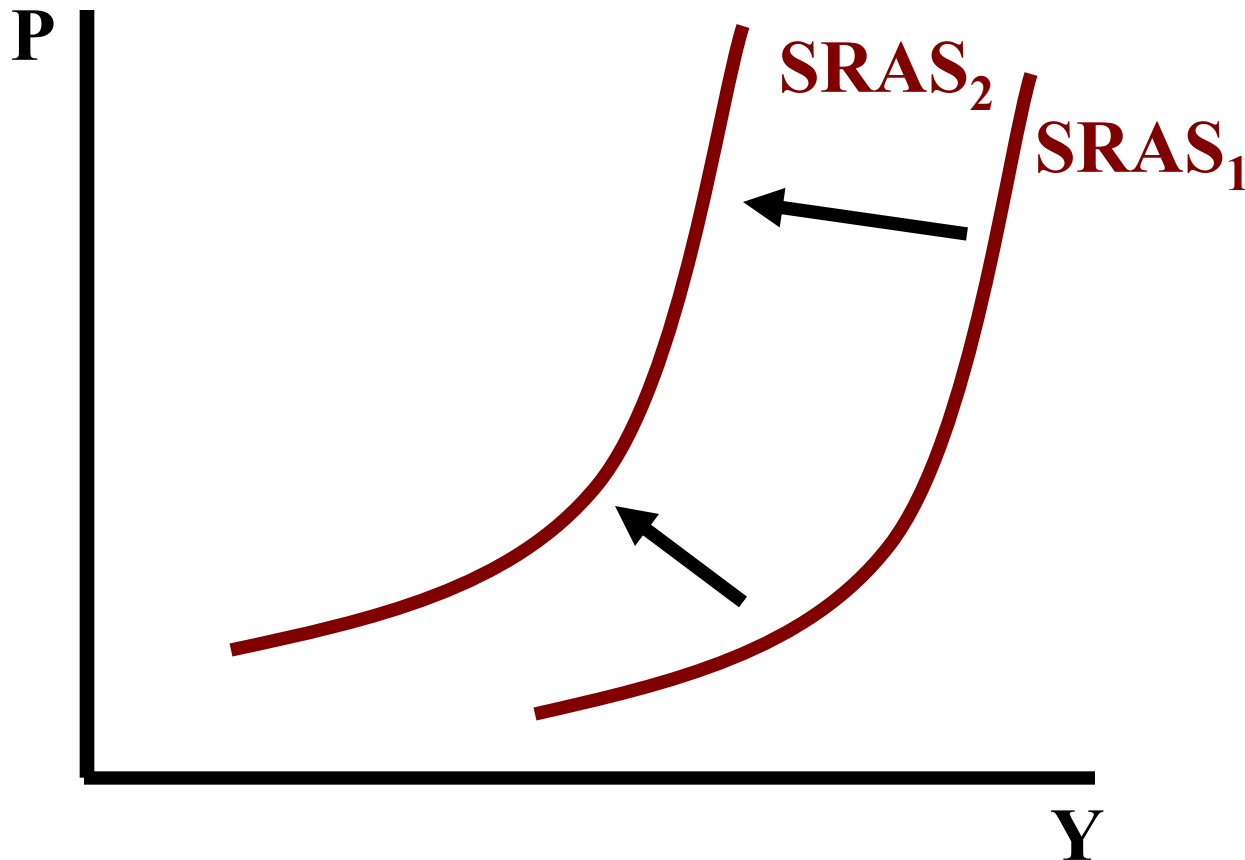
Posuny křivky AS v SR=>nabídkové šoky (pozitivní x negativní),
zpravidla změny cen VF (pouze ale posun SRAS)

Příklad 1: pokles cen surovin → pokles nákladů firem → při dané cenové hladině firmy vyrobí větší množství produktu

Agregátní nabídka

Příklad 2: růst cen ropy → zvýšení nákladů firem → při dané cenové hladině firmy vyrobí menší množství produktu

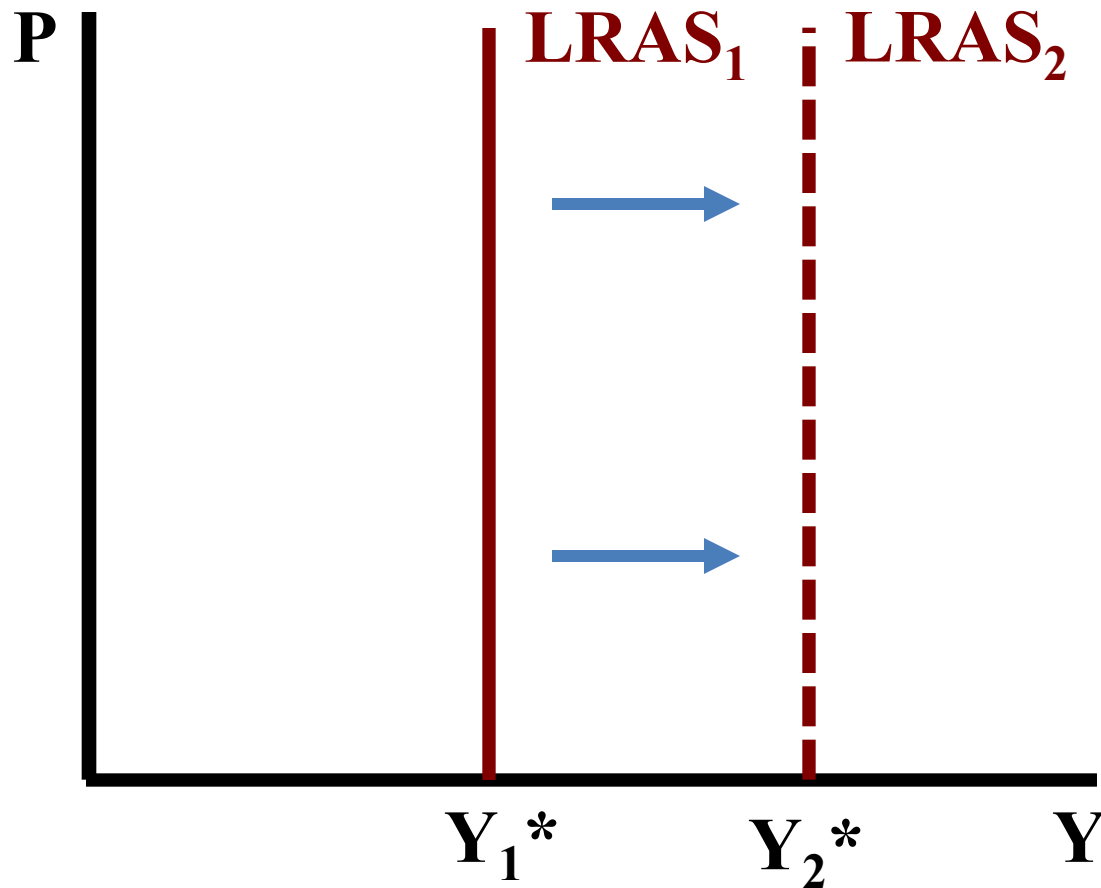
Agregátní nabídka

Posun křivky jak v krátkém období (SRAS), tak dlouhém období (LRAS) nastává, když:

- roste pracovní síla v ekonomice,
- se zvyšuje lidský kapitál ekonomiky,
- jsou objeveny nové zdroje surovin,
- se mění pomalu strukturální skladba HDP,
- se zvyšuje kapitálová zásoba ekonomiky,
- se rozvíjí technika a technologie,
- se lepší klimatické podmínky,
- jsou posilovány podněty k práci a podnikání.

Agregátní nabídka

Křivka dlouhodobé AS=LRAS

Makroekonomická rovnováha

- Analogie s mikroekonomickou dílčí rovnováhou
- Průsečík AD a AS => určuje rovnovážnou úroveň cenové hladiny (P) a rovnovážný produkt (Y)
- Pokud je cenová hladina vyšší než rovnovážná => nabízené množství Y je vyšší než poptávané => přebytek produktu
- Makroekonomická rovnováha = takový stav, který nesignalizuje potřebu změny
- Rovnováha v SR a LR => krátkodobá rovnováha může být pod úrovní Y^* nebo i za úrovní Y^*
- Rovnováha v LR – změny mohou být dosaženy změnou AS, ne AD (viz dále)

Makroekonomická rovnováha

Rovnováha v modelu AS-AD předpokládá rovnováhu na:

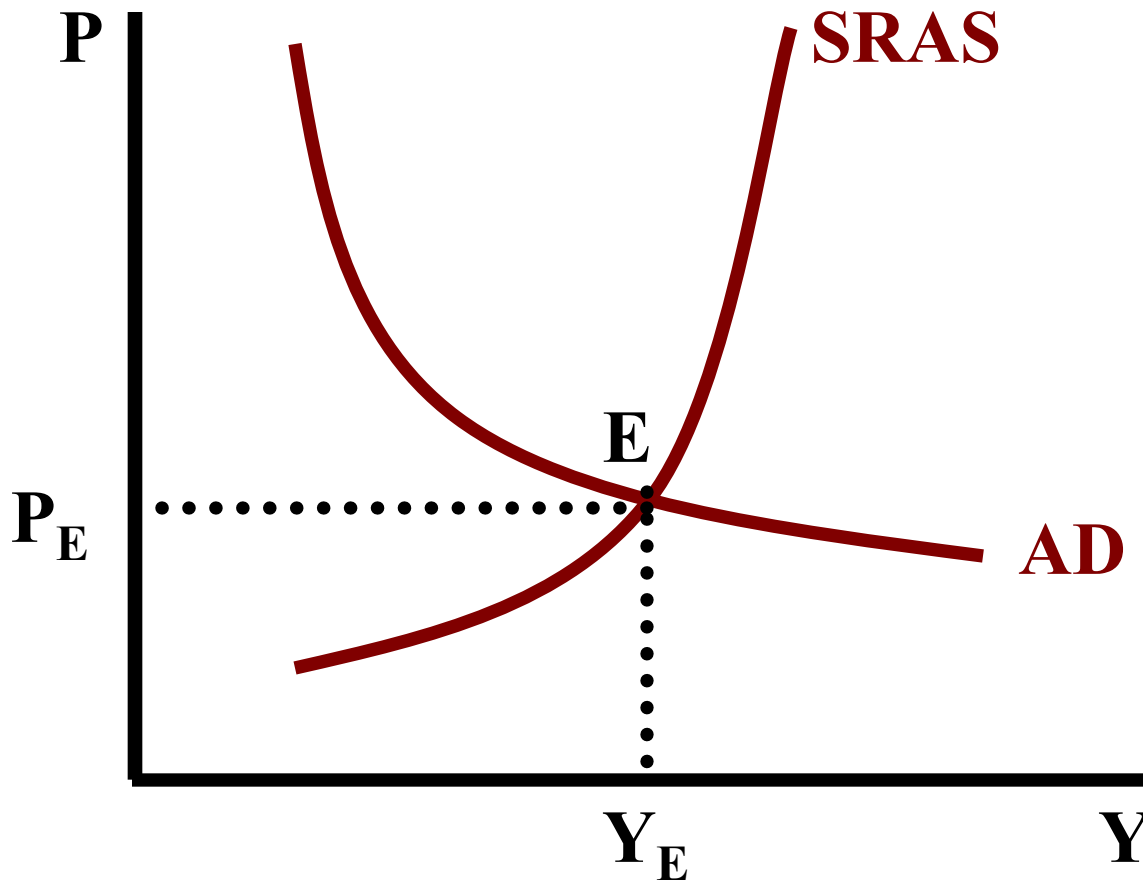
1. Trhu statků a služeb
2. Trhu práce a ostatních VF
3. Finančním trhu (střetává se nabídka kapitálu - úspory, s poptávkou po kapitálu - investice)

Problémy spojené s obnovováním rovnováhy:

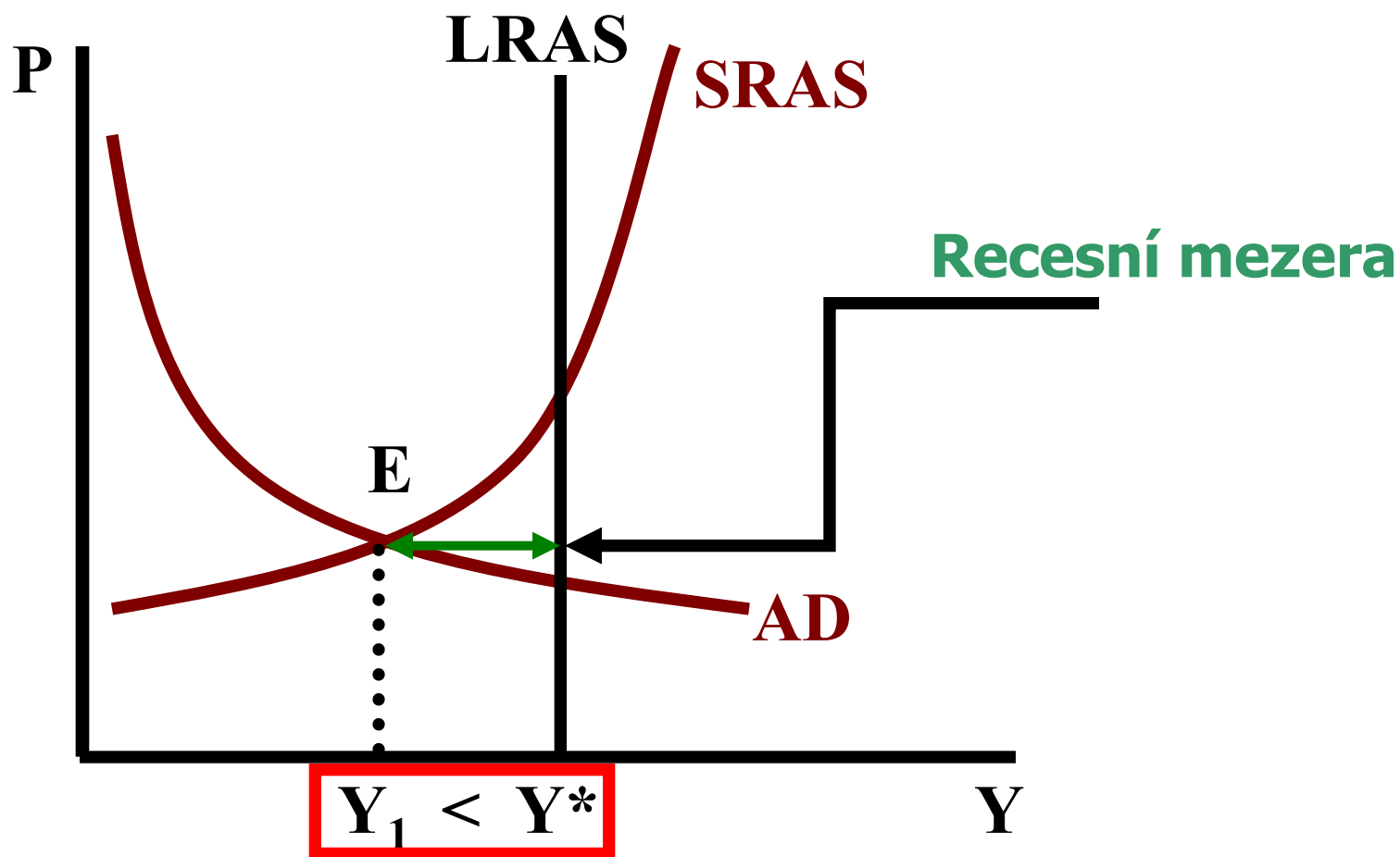
- **Cenová pružnost**, tj. zda-li a jak rychle reagují ceny na změnu proporcí mezi S a D na dílčích trzích (např. VF)
- **Mechanismus utváření rovnováhy na finančních trzích**, čili mechanismus přeměny úspor v investice

Klasický vs. keynesiánský model

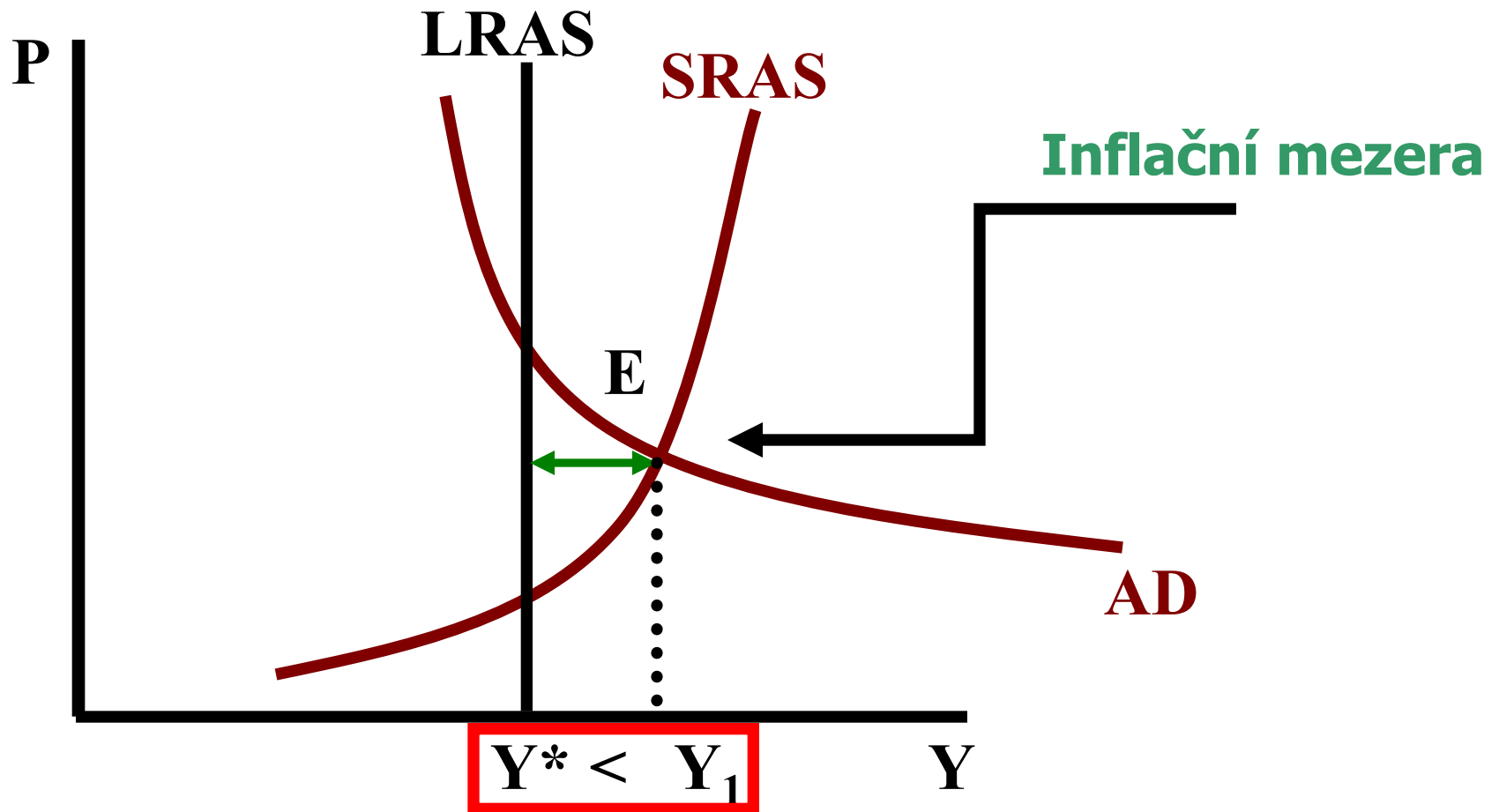
Model AS-AD – makroekonomická rovnováha

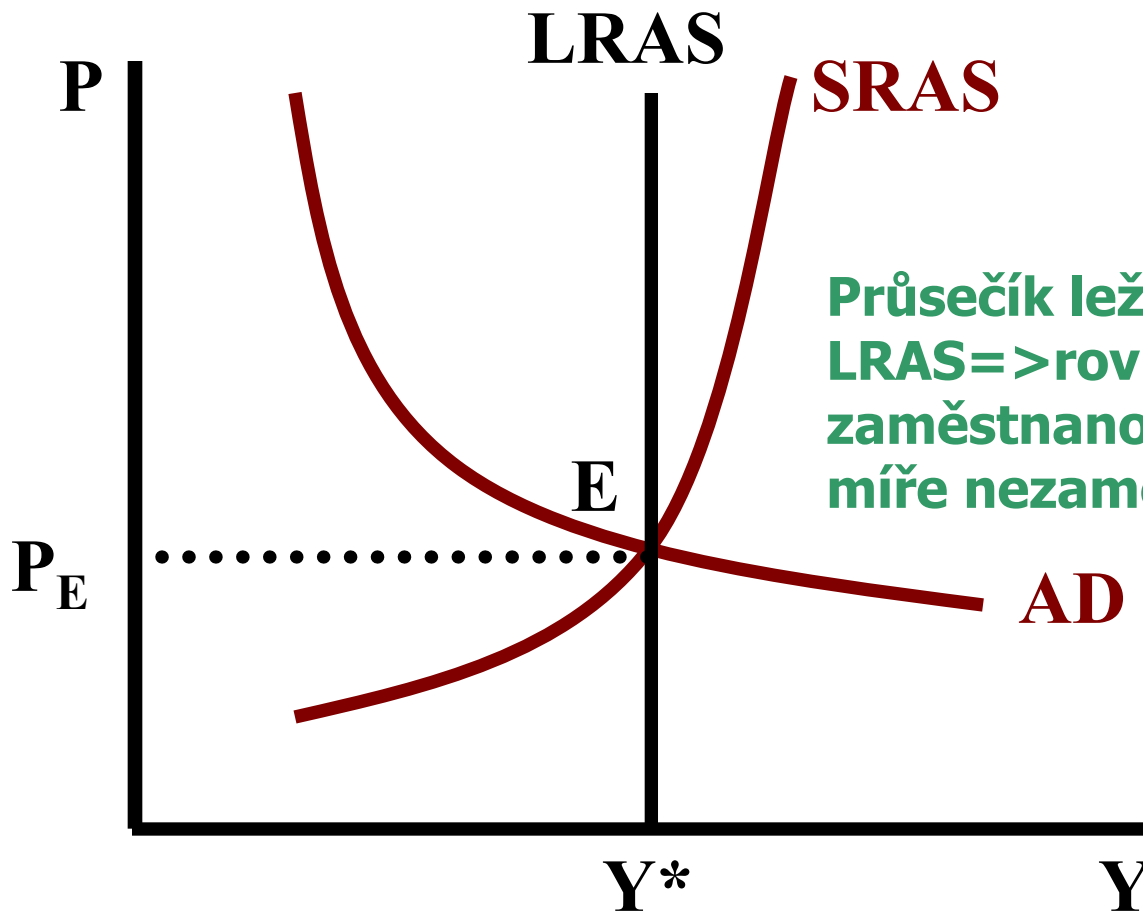
Model AS-AD - recesní mezera

Model AS-AD - inflační mezera

Model AS-AD

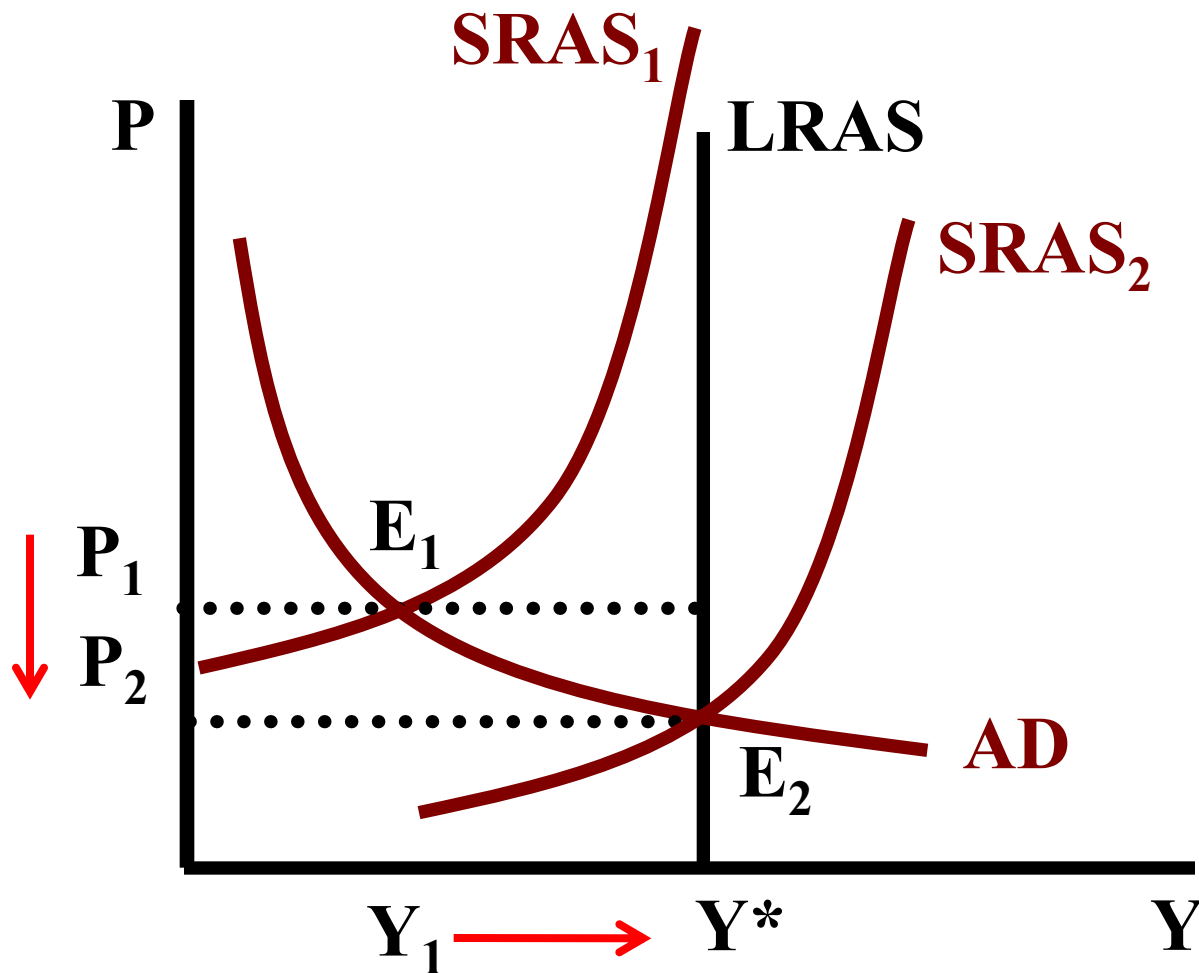
Průsečík leží zároveň na křivce LRAS => rovnováha při plné zaměstnanosti neboli přirozené míře nezaměstnanosti

Makroekonomická rovnováha

Klasické pojetí – vycházejí z těchto předpokladů:

- **pružnost cen** (samoregulace trhů pomocí cenového mechanismu)
- **Vývoj úspor a investic** výlučně dle vývoje úrokové míry (růst úrok. míry motivuje domácnosti k tvorbě S a následuje přeměna v I). Úroková míra jako vyčišťující faktor na trhu kapitálu
- **Cenový mechanismus** zareaguje na výkyvy AD tak, že navrátí skutečný výkon ekonomiky na úroveň potenciálu

Model AS-AD – obnovování rovnováhy v klasickém přístupu

Makroekonomická rovnováha

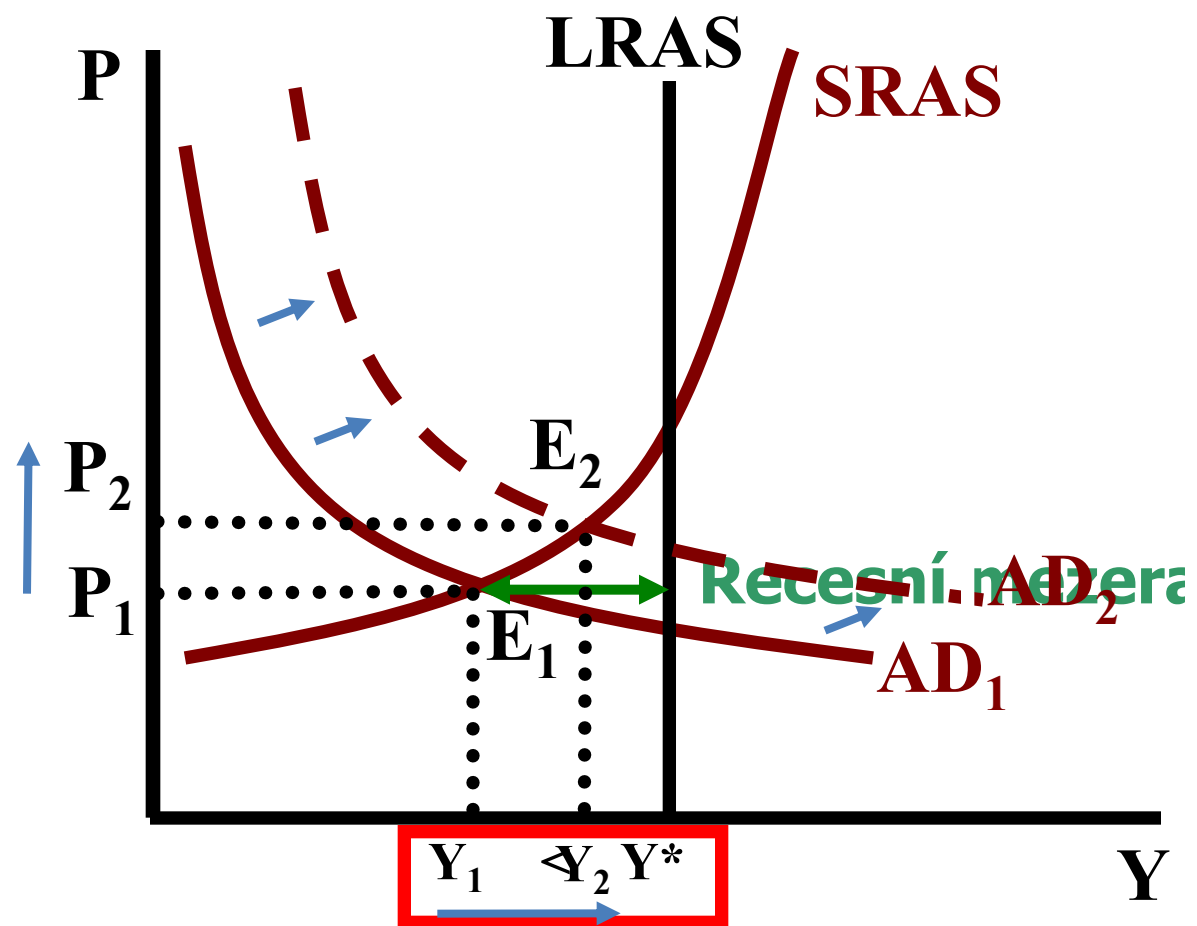
Keynesiánci - vycházejí z těchto předpokladů:

- **Nepružnost cen směrem dolů** (samoregulace trhů pomocí cenového mechanismu je tak nižší)
- **Cenová stabilita** jako projev nedokonalosti konkurence, zejména v monopolním nebo oligopolním prostředí
- Existence cen podléhající **státní regulaci**
- **Vývoj úspor a investic** není výlučně dle vývoje úrokové míry (nižší citlivost investic na úrokovou míru a úspory jsou funkcí důchodu, úroková míra není tak schopna zabezpečovat automaticky obnovu rovnováhy finančního trhu, neprobíhá automatická přeměna S v I)

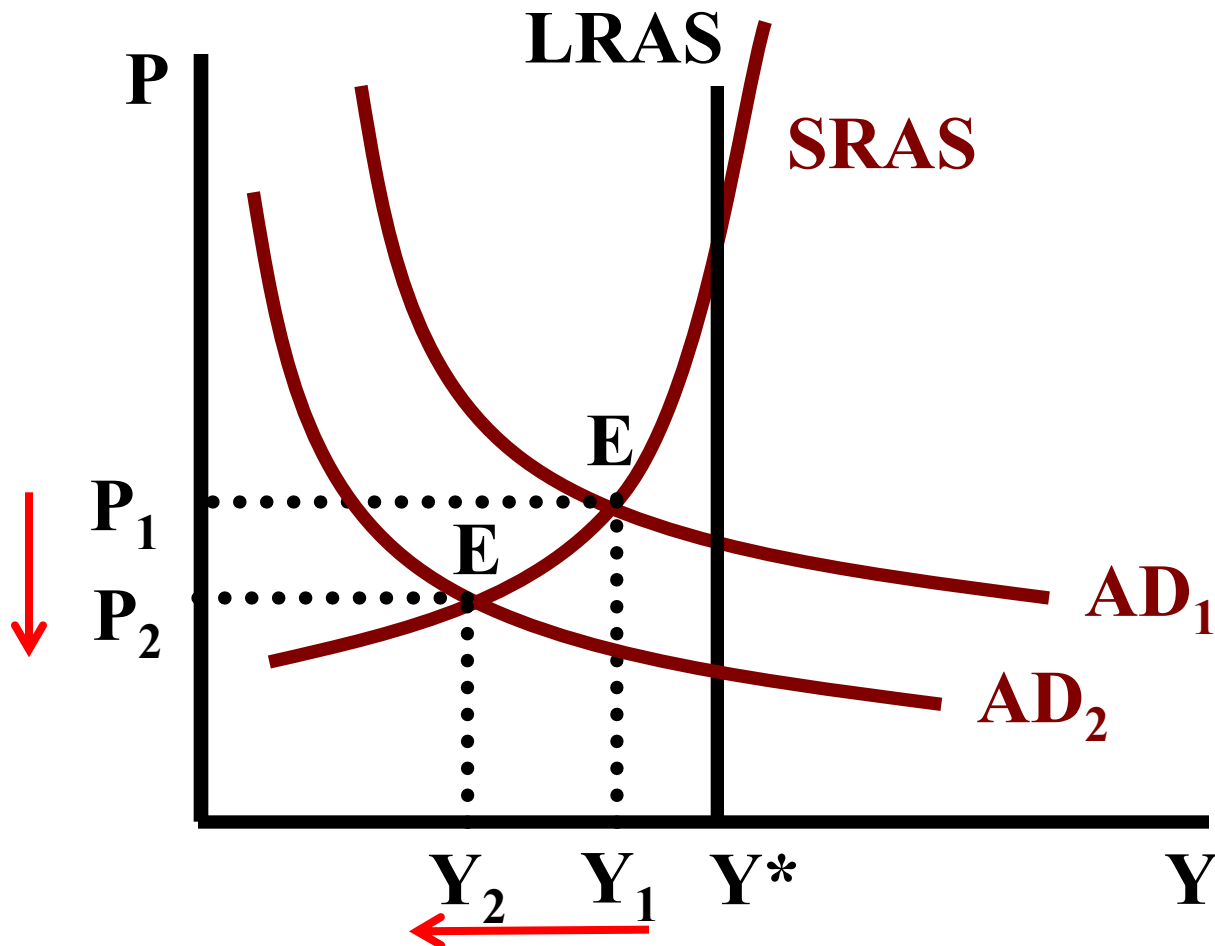
Makroekonomická rovnováha

- AD zaostává za AS => omezený výkon ekonomiky, který je pod úrovní potenciálního produktu => v ekonomice nejsou využívány výrobní kapacity a vzniká vysoká nezaměstnanost
- Příčiny: (i) zůstávání výdajů na C za růstem důchodu; (ii) poruchy v mechanismu přeměny S v I; (iii) závislost I na jiných veličinách než je úroková míra (např. očekávání budoucího vývoje spojená s rizikem a nejistotou)
- Stimulací AD je možno dosáhnout úrovně výkonu ekonomiky blízkého Y^*
- Byť je tento vzestup Y doprovázen vzestupem P

Model AS-AD - recesní mezera a stimulace AD v keynesiánském modelu

Model AS-AD - negativní poptávkový šok (např. snížení G)

Model AS-AD - dlouhodobá rovnováha a poptávkový šok

